

SLOVENE

Štev. 217. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
(vhod čez dverže nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10 — 12. ure dopoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona šte. 74.

V Ljubljani, v petek, 23. septembra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnishtvu
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
Vprejema naročilno, inserate in reklamacije. —
I n s e r a t i se računajo enostopna petliversta (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondversta
30 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upravišškega telefona šte. 188.

Nemška posest.

Stalna fraza nemških politikov in politikonov ter njihovih glasil od početka ustavnega življenja je takozvana „nemška posest“.

In kaj je pomenila ta fraza in kam meri? Nemška posest v Avstriji pomeni popolno zanikanje vsakojake narodne pravice nemških narodov, neomejeno hegemonijo po številu največjega naroda v državi nad ostalimi narodi, ki skupaj tvorijo dvetretjinsko večino, pomeni kričečo krivico ter meri na ponemčenje države do zadnjega kota, koder še odmeva slovanska govorica.

Dne 15. t. m. so v Toplicah na Češkem zbrani župani nemških mest med drugimi tudi sklenili resolucijo, v kateri obžalujejo slovanske vzporednice na učiteljskih v Sleziji ter zahtevajo od vlade, da zagradi nemško posest. To je odmev govora g. ministrskega predsednika, ki je v Galiciji javno proglasil „varstvo nemške posesti“ kot alfa in omega svojega vladnega programa. Stereotipna fraza nemških politikov je dobila s tem konkretno obliko, vladni pečat na privilegije, ki jih ima nemški jezik v državni upravi vsepovsod, da si državni zakoni ne poznajo nemškega državnega jezika. To ni pot, ki bi privedla „stranke iz labirinta narodnega sovraštva“, to ni luč, ki bi „razsvetlila dvorane skupnega dela“, marveč nova baklja, ki bo še dalje netila narodnostne boje.

Nemški narod v Avstriji uživa od nekdanj vse narodno kulturne pravice. Vse, kar mu jamčijo državni temeljni zakoni, kar potrebuje, sme in more zahtevati po svojem številu in po svoji veljavi v državi, to je vedno njegova dejanska posest ki mu je nikdar niso hoteli in nečejo kratiti nemški narodi. Toda značilno je za sedanje politične razmere v deželi in državi, da govorijo načelniki vlade in voditelji notranje politike o varstvu nemške posesti, dočim se posamezni nemški narodi boré za narodno ravnopravnost, ki jim je zajamčena v za-

konu, ter branijo svojo pravno in naravno posest, katero jim zasleda in ograja močnejši sosed. To je ravno narobe, svet, to je politika starega zistama, ki vzdržuje in z vsem birokratskim aparatom brani „labirint narodnostnega sovraštva“.

Nemška narodna posest — piše znani češki politik dr. Herold — ni pravna posest, marveč negacija vsake druge narodne posesti v državi. Z drugimi besedami: Nemci ne trpe, da bi nemški narodi govorili tudi o svoji narodni posesti ali celo uživali narodno ravnopravnost. Ako torej Čehi zahtevajo drugo vseučilišče, je to že nevarnost in škoda za nemško posest, da si bi Nemci dobili novo, to je šesto vseučilišče. Ako Slovenci zahtevajo n. pr. v slovenski občini na Koroškem slovensko ljudsko šolo, že brzojavijo Nemci osrednji vladi, naj jim varuje nemško posest. Kor imajo Italijani v Inomestu na vseučilišču tudi italijanska predavanja, je zopet nevarno za nemško posest.

To načelo je jako nevarno, ne le za nemške narode, marveč za državo samo, ki bi sčasoma postala s samimi nemškimi koli ograjen labirint vednega boja in prepira. Po tem načelu bi ne smel službovati noben nemški uradnik v ministertvu ali sploh v kateremkoli nemškem kraju, dočim bi bila nemščina državni jezik za vsakega ostarja in ponočnega čuvaja doli do Kotora. Kdor v Avstriji uveljavi to načelo, ta sgradi babilonski stolp.

Rusko-japonska vojska.

Varnostno službo za rusko armado ob reki Hunho opravljata dve močni četi ter manjši oddelki južno od reke. Epa divizija stoji ob cesti pri Sahepu, enaka moč na višinah severno od Panjpu. Prehod preko prelaza Čunpanlin brani oddelki, ki je 19. t. m. že imel prestati napad japonskih prednjih straž v smeri od Talina. — Jugozahodno od Mukdena, na desnem bregu reke Hunho, je postavljena v varstvo desnega krila večja moč, katere predstraže segajo do reke Sinkaj. Predno bo mogoče govoriti o bitki,

bomo poprej morali slišati poročila o napadih Japoncev na te čete. Ako se bodo te čete umaknile po večurnem ali celo enodnevem boju nazaj, potem lahko rečemo, da bo Kuropatkin sprejel bitko severno od Hunho. Ako se bodo pa v svojih postojankah več dni trdovratno branile, bo smatrati te boje le kot boje zadnjih čet v obrambo umikajoče se cele ruske armade proti Tjenlinu. Da je požeto žito, kar se navaja kot važno znamenje bitke, še s tem nikakor ni rečeno, da se bo tu bila bitka; pač pa je to odredba branitelja, ki si s tem pridobi odkrito polje pred seboj, sovražniku pa onemogoči skrito približevanje. Seveda bo ta odredba zadela le en japonski oddelki, ker se glavni napad najbrže ne bo vršil v ravnini, ampak v gorovju proti levemu ruskemu krilu.

Iz Londona poročajo: Japonski bataljoni počasi prodirajo ter so pri Jantsiu z Rusi v dotiki. Japonci menijo, da bodo Rusi počasi šali rešiti jantajske premogokope. Iz Mukdena prihaja v London poročilo, da je splošna situacija nespremenjena in da so se doslej vršile le neznatne praske na jugu. Večina japonske armade je baje na desnem bregu reke Tajchi; 25 000 Japoncev je ostalo v Ljaojanu. Vreme je mrzlo, deževja ni.

Z mandžurijskega bojišča so došle še naslednje brzojavke:

London, 22. sept. „Morning Post“ poroča iz Sangaja: Kitajski listi trdijo, da je ruski poslanik v Pekinu silil kitajsko vlado, naj kupi mandžurijsko železnico.

London, 22. sept. „Daily Telegr.“ poroča iz Tokia o poročilu maršala Ojame od 20. t. m.: Sovražni oddelki, močan štiri bataljone pehote, osem eskadron konjenice in z 8 topovi je prišel 17. t. m. v smeri od Tuhu, drugi pa od Mukdena, močan 1 bataljon pehote, nekoliko konjenice ter 6 topovi in napadel pri Pintaju japonsko kolono. Severno od Pensiku je nastal hud boj, ki je trajal od poldne do 3 popoldne. Drugi oddelki, ki je prišel od Mukdena, se je bolj približal našim postojankam, a se je ob 4. uri že začel umikati proti severu. Naše topništvo je zasledovalo sovražnika ter mu prizadajalo mnogo škode. Glavne čete so odhajale po oddelkih ter so pustile le mal oddelki, ki se je trdovratno ustavljal, vendar se je pa moral ob 7. uri zvečer umakniti. (To so bili najbrže oddelki gen. Rennenkampfa in Grekova.) Neko poznejše poročilo maršala Ojame pravi, da je obstajal sovražnik, ki je

napadal okrog Pintajca, iz 7 bataljonov ter dveh baterij. Del teh čet je stal še 18. t. m. pred našo kolono. Središče Rusov je pri Vajlenevi-Cenšitu.

Berolin, 22. sept. Brzojavka „Lokalanzeigerja“ iz Mukdena od 21. t. m. poroča: Včeraj so napadli Japonci prelaz Panlin, 75 vrst jugovzhodno od Mukdena. Posameznosti še ni o tem boju, ki potrjuje pripovedovanja misijonarjev, da prodirajo Japonci proti ruskemu levemu krilu. Gre se tu za boje prednjih čet, kakršni so se vršili tudi pred bitko pri Ljaojanu. Brze poizvedbe generalov Rennenkampfa ter Grekova so dognale, da Japonci za hrbtno prvih čet pomikajo čete v vzhodni smeri. Tu pomnožujejo sanitetne zavode, ker kmalu pričakujejo krvavih spopadov. Položaj kaže, da se bodo Japonci tudi sedaj držali gora.

Peterburg, 22. sept. Brzojavka generala Kuropatkina carju Nikolaju poroča: Na južni fronti naše armade ni nič sprememb. Po poročilih, ki so mi došla o boju pri prelazu Panlin 20. t. m., je bil sovražnik, ki je dvakrat nastopil z ofenzivo, povsod odbit z velikimi izgubami. Dobili smo mnogo ujetnikov ter zaplenili večjo množino orožja in streliva.

Kuropatkin ojačen.

London, 22. sept. „Daily Express“ poroča iz Petrograda, da je dobil Kuropatkin iz Harbina pomoč 75 000 mož in 170 topov. Iz Harbina so odšli trije vlaki z vojaštvom: eden v Tjenlin, dva v Mukden.

Vreme.

Peterburg, 22. sept. Iz Mukdena se poroča, da so tu noči postale silno hladne. To je prišlo jako nepričakovano vojakom, posebno Japoncem, ki še niso pripravljeni na mrz.

Mukden in Tjenlin.

Tokio, 21. septembra. Vkljub velikim težkočam Rusi hitro utrjujejo Mukden, okrog Tjenlina napravljajo okope, visoke do 17 čevljev, in sicer na severni in vzhodni strani. Ob južni strani delajo utrdbe in järke. Rusi se le težko oskrbujejo s živežem, ker je okolica skoro čisto izumrla.

Boji pri Port Arturju.

Nekateri listi v Tekiu so zapisali svojim čitateljem, da bo Port Artur padel tekom 10 ali 14 dni. Tega Japonci seve sami ne verujejo, ker pripravljajo v Daljnem vse potrebno za samsko obleganje.

LISTEK.

Čez zasneženo planoto.

Spisal J. Arbes, poslovenil Fr. V.

Boreas se je zasmejal z ledenimi ustnicami.

V svetlobelem plašču je praznovala zimska noč svoj prvi praznik . . .

Polna luna je.

A v tej jasni, dnevu podobni noči drže lahke sani poleg gozda čez ukrajinsko planoto.

Nočno tišino motijo samo zvonci, zamolkli topot iskrih konj in škripanje sani; včasih se v daljavi zakrohoče gavran, katerega podi glad za sanmi.

Sani leté — leté z viharjem za stavo . .

Brzo v polumraku golih, zasneženih dreves, v srebrnem svitu polne lune.

V saneh sedi prileten plemenitaš z dežele — poleg njega blede dekletce; našel ga je na pol zmrzlega v snegu nedaleč od mesta.

Kdo bi ne vzdignil nežnega otročička iz

snega? Vzel ga je k sebi na sani, ga zavil v svoj kožuh in ga brani z lastnim telesom pred viharjem . . .

Dekletce, otrplo od mraza, se še ni zavedlo do sedaj. Oči ima zaprte; ustnice so napol odprte in sladki diš se zgošča v lahko meglico.

Plemenitaš sanjeva in premišljuje.

V njegovu duši se vrsti slika za sliko . .

Vidi se že v duhu doma v prijetni in topli izbi — vidí, da od mraza otrplo dekletce oživlja — sliši njegov zvonki, mili glasek.

Nikdo, razven starikavega sluga, ni bil temu priča; ta priganja konje k diru in se skloni tako večkrat nižje k sanem.

Sluga ne sanjeva. Mračno in kljubovalno gleda izpod nagrbnjenega čela. Hladna, trezna duša; le včasih švigne skozi mrak njegove duše blesk trpkih spominov —

Dolgo se vozijo — vozijo z viharjem za stavo —

Plemenitaš, utrujen od dolge vožnje, dremlje — dekletce se še vedno ne zaveda — samo sluga bdi in vidi, kar se godi okoli . . .

Aj! nenadoma se pokaže poleg sani gozdna zver . . . V hitrem diru zakroži okoli konja in teče poleg njega dalje. S krvoželjnima pogledom preži na sani zdaj od spredaj, zdaj s strani.

Sani pa leté kakor vihar dalje . . .

Brzo v polumraku golih, zasneženih dreves, v srebrnem svitu polne lune . . .

Nazadnje se zver razjezi valed teka — zatuli, skoraj zastane kri v žilah — in zbudi s strašnim tulenjem gospodarja iz sanj.

Pogleda okoli sebe.

Vidi zver, ki dirja poleg konja in s krvoželjnimi očmi preži na sani zdaj s strani, zdaj od spredaj.

Vstane in se obrne nazaj k slugi.

„Ubij to zver!“ zapove.

„Nimam orožja, gospod!“ odgovori sluga mračno in švigne z dolgim bičem, da bi hropeče, upehane konje pognal v besen dir.

Plemenitaš se razsrdi . . . Oči se mu svetijo od gneva . . . Vidi pogubo, a ne more si pomagati . . .

Naenkrat mu šine v glavo rešilna misel.

Brez pomisleka nameri s pestjo na slugo,

da bi ga tako z enim udarcem-pobil raz sani; zver bi planila nanj in tako bi medtem ostali ušli gotovi pogubi.

Toda sluga se ogne, spusti vajeti iz rok — gospodar izgubi ravnotežje in pade sam s sani . . .

Komaj se dotakne tal, že zasadi krvoželjna zver s cvilenjem svoje ostre kremplje v njegovo telo . . .

Konji se preplašeni vzpno pokonci, ali takoj nato se spusté v divji dir . . .

Zaman skuša sluga zgrabiti vajeti — gospodarjeva usoda ga vendar skrbi . . . Ali konji so zbesneli in leté kakor z viharjem za stavo poleg gozda čez zasneženo planoto.

Dolgo leté . . .

Brzo v polumraku golih, zasneženih dreves, v srebrnem svitu polne lune . . .

Nočno tišino motijo samo zvonci, zamolkli topot iskrih konj in škripanje sani.

Ko so iskri konji čisto spehani, se konča besna in strašna vožnja. Ko zdigme sluga na pol zmrznjeno dekletce s sani, vidi, da je to njegova lastna hči — smrtnobleda . . .

V Tjenciu pravijo, da so japonske topničarice zapustile Inkav, da se udeležijo novega "končnega" napada na Port Artur.

London, 22. septembra. Japonci skušajo prodirati v treh smereh, po glavni cesti severno ter zunaj morskoga skladišča, potem ob cesti, ki pelje proti Daljnemu, ter slednjič po cestah ob Lujizinem ter Golobjem zalivu. Ceste so v sila slabem položaju, transport topov je težaven. Na mnogih točkah stoje nasprotniki le 50 metrov narazen. Največja oddaljenost je 1000 metrov. V spopadu se bojujejo z bajoneti, samokresi in noži ter se mnogokrat borita nasprotnika telo ob telesu.

Japonci postavljajo od severnega Golobjega zaliva do Takušana utrdbe, na katere polagajo po štiri topove. Japonski častniki priznavajo, da so bili najpredrežnejši napadi na ruske utrdbe bresušesni.

Neki trgovec, ki je ušel iz Port Arturja, popisuje, da je general Steselj duša brambe. Zdi se, da nikdar ne spi. Podnevu hodi v krasni uniformi po trdnjavi ter navdušuje moštvo. Ponoči pa obiskuje general utrdbe v navadni uniformi. Ako se želi odpočiti, se vleže kar na obklop ali jarek. Pogosto je videti generala s svojo soprogo hoditi po bolnici in deliti tolažbo. Proti častnikom je general strog. Vsi klubi so zaprti. Pogosto je videti generala v bojni črti na nevarnih mestih. Pri častnikih ni priljubljen, ker je proti njim špartansko strog.

V Port Arturju ni epidemij, jako nevarne pa so muhe, ki razširjajo mrljiški stup. Nedavno je muha pičila nekega zdravnika. Takoj si je dal odrezati prst in takoj nato roke; vskub temu pa je umrl vsled zastrupljenja krvi.

London, 22. septembra. Pet ruskih vojnih ladij ter devet rušilcev je v Port Arturju. V Sangaju so mnjenja, da namestila brodovje prodreti v Cintav; baje je dobilo povelje vdreti ven še ta teden. Kakor poroča ravno ubegla dama, se morajo ladje v pristanišču neuprenehoma premikati, da uidejo ognju. Ta ženska, ki je prišla v Cifu, more govoriti le v pretrganih stavkih. Njeni živci so zelo razburjeni. Vsak trenotek misli, da sliši piskanje granat.

Tonkin, 22. septembra. Akoravno ni uradnega potrdila, vendar je gotovo, da so Japonci vzeli utrdbo Kuropatkin in višino zahodno od Ičana. Vsi poizkusi Rusov, da bi ta mesta zopet osvojili, so bili odbiti.

Pariz, 22. septembra. V Peterburgu je napravila vest, da se je japonskim četam posrečilo osvojiti si takozvane kitajske bastije, ki so oddaljene le dva kilometra od notranje trdnjave, velik vtis. Boj se, da čakajo Steslja težki dnovi.

Pariz, 22. septembra. Peterburški dopisnik lista „Echo de Paris“ poroča, da peterburški krogi priznavajo, da so Japonci vsled zavzetja višin pri sinim gospodarji notranje trdnjave, ki je oddaljena od teh utrdb le 2 km.

Cifu, 21. septembra. Na povelje generala Steslja je v Port Arturju dosedaj izhajajoči zrak »Novi Kraj« nehal izhajati, ker je zagrešil neko indiskrecijo.

Tokio, 21. septembra. Rusko brodovje je napram vsem drugače govorečim poročilom vendarle nezmožno (?) za bitko. Vkljub vsem popravam na brodovje le še težko izplulo iz luke (?) Tegovna blokada je ostrejša, ko kedaj prej; sedaj rekognoscira skoro vsak dan.

Cintav, 22. septembra. Ameriški trgovec, z imenom Davidson, je došel iz Port Arturja. On pravi, da so Japonci pretrgali vodovod portarturski. Odtodaj je navezana posadka le na kondenzatorje. Kadar poide premog, bo moralo mesto uporabljati vodo iz umazanih vodnjakov.

Pariz, 22. sept. „Echo de Paris“ poroča iz Sangaja, da je dobilo v Port Arturju zaprto rusko brodovje nalogo, za vsako ceno vdreti iz pristana, da doseže Kinčov, se ondi razoroži ter se tako ohrani državi.

Življenje v Port Arturju.

Mlad Danec, ki je v Port Arturju že dolgo časa, piše v „Nationaltidende“ z dne 3. avgusta datirano:

Nič mi ni žal, da sem ostal v Port Arturju. Ni mogoče popisati, kako mogočni so vtiski, ki jih dela obleganje na dušo opazovavca. Ponoči in podnevu neprestano grme topovi. Vaakoga je sram, da bi mislil na sebe, na počitek in na osebno varnost. A general Steelj je ukazal, da mora vsak počivati šest ur na dan. Sicer se pa Steselj sam ne drži tega povelja. Ob vsaki uri ponoči in podnevu ga je videti, kamorkoli pogledaš. Vedno je vesel in prijazen. Navaden njegov pozdrav je: No vidite, otroci, da gre vse izvrstno! In res je tako.

Iz angleških listov, ki jih je sem pripeljala kitajska dižanka, vidim, da vas pitajo z najglasnejšimi lažmi. Če bi bilo tako, kakor poročajo Angleži, ne bi bili Japonci vzeli Port Arturja enkrat, ampak dvajsetkrat. Res je, če bi bili Japonci začeli oblegati Port Artur maja meseca, bi bil kmalu padel, morda v 6 do 8 dneh. A zdaj! Ne vzemo ga drugače, kakor z lakoto. A zato

bodo rabili najmanj pol leta. Moke, čaja in streliva imamo dovolj. Slabje je s konser vami in s tobakom. Ribe si lovimo sami ali pa jih kupujemo od teh lopovskih Kitajcev, ki delajo zdaj krasne kupčije. Enkrat na teden nam dajejo norveških konsev in trikrat na dan dobi vsak požirek žganja. Vsak dan nam igra vojaška godba. Tudi naš list izhaja vsak dan Samo natis se skrili na 1500 izvodov, ker se boje, da ne zmanjka papirja.

Ne morete si predstavljati, kako trmo glavo in besno napadajo rumeni sovragi naše utrdbe. Kar zaletijo se in se dajo brez pomisleka postreljati. Mnogo jih je med njimi, ki se zde komaj 17 do 18 let stari.

Posebno strašno ljudem je udeležiti naših podkopov. Kadar se razleti tak podkop, se nebo stemni od raztrganih človeških trupel, ki lete po zraku. A kaj bodo Japonci doživeli, kadar pridejo prav blizu pred utrdbe? Tu je na tisoče podkopov, in Japonci jih ne morejo uničiti, ker če se le kdo približa, začno delovati brzostrelni topovi.

Do današnjega dne (3. avg.) imamo 1100 ubitih in 3000 ranjenih ter bolnih. Posadka šteje 34 000 vojakov, brez mornarjev, ki se zdaj tudi bojujejo v naših vrstah.

Ruska zveza z Japonsko?

Knez Meščerski priobčuje v »Grazdanimu« članek, v katerem zagovarja zvezo Rusije z Japonsko. On piše: Japonske z njenim 50 milijonskim prebivalstvom ne moremo uničiti. Torej bo vsak naš poizkus, jo oslabiti, bodisi že posreden ali ponesrečen, netil le sovraštvo Japoncev proti nam ter jačil narodovo energijo za samoobrambo. Kaj bomo s tem dosegli, je težko reči, toda kaj izgubimo v gospodarskem oziru, ko bo obstal notranji razvoj po politični nemoči v Evropi, to lahko vidimo naprej. Ako da Bog, da ti težki časi pripeljejo do zaželjenega miru ter preidemo od sovraštva do zveze, se nam nudi sledeče možnosti: 1. Začeti mirno življenje med obema močnima sosedoma, Nemčijo na zahodu in Japonsko na vzhodu. 2. Našemu azijskemu vzhodu ne dati vojaške, ampak trgovske in industrijske prihodnosti. 3. Za dolgo časa odvrti vojaško ojačenje Kitajske. V vsakem slučaju se mi zdi bolje, v Japonski imeti močnega zaveznika, kakor oslabelega sovražnika.

Iz Vladivostoka.

London, 22. sept. Iz Vladivostoka se poroča, da po poprav na križaricih »Rosija« in »Gromoboj« končane in da sta zdaj zopet sposobni za boj. Mesto težko ranjenih dosedanjih poveljnikov sta imenovana poveljnika Zabradov in Jarovljev, ki sta že odpotovala v Vladivostok.

Vojni poročevalci.

Petrograd, 22. sept. Vojni poročevalci so dobili od ruskega poveljništva ukaz, da morajo iz Mukdena oditi v Tjenlin.

Baltiško brodovje.

Petrograd, 22. sept. Admiral Biriljev zahteva, da mora biti križarica »Orel« do 29. t. m. na vsak način popravljena, vse ladje morajo biti preskrbljene s premogom in moštvo na krovu. — Iz drugega vira se pa sliši, da baltiško brodovje sploh ne pojde v Azijo.

Hunhuži rogovillijo.

Peterburg, 22. sept. Japonci so na tem obsedli vse ozemlje med reko Ljao in Sinmintinom. Stevilne hunhuške tolpe se bratijo z njimi, kakor tudi s kitajskimi vojniki in se pripravljajo, da se na japonski strani udeležijo bitke z Rusi. Hunhuži so se polastili višin nad Njušanom in ropajo tim vse, kar morejo dobiti na zapadnem bregu reke Ljao.

Ruski časopisi o vojski.

»Novosti« prinašajo uvodni članek, v katerem pravijo, da bi morale vse evropske vladi v svojem lastnem interesu žetati ruske zmage. Ako bi bila Rusija v tem boju premagana, tedaj bi bila posledica nova vojska evropskih vevlasti z Japonsko. Nad tem nihče ne dvomi, kdor pozna Japonsko in njene politične namene. Rusija bo sama opravila z Japonsko, a za žrtve, ki jih prinaša za Evropo, ima vendarle pravico do simpatij v tem težkem boju.

Zasedanje deželni zborov.

V večerajnji seji koroškega deželne zbor je bilo vloženih pet peticij, med temi tudi o premembi lovskega zakona. Finančnemu odseku so izročili poročilo dež. odbora o delovanju koroške podružnice nižjeavstrijske deželne zavarovalnice za življenje, rente, nezgode v zvezi s rentno hranilnico za l. 1903. Več občinam so dovolili nadaljno pobiranje doklad na pivo in žgane opojne pijače. — V goriškem deželnem zboru so odkazali računski zaključek za l. 1901. in 1902. ter proračun za l. 1904. finančnemu odseku. Po posvetovanju novega upravitelja za kmetijsko šolo v Gorici je dr. Tuma napadel »Kmetijsko

goriško družbo« in njenega predsednika. Dež. glavar je zavrnil govornika.

Dalmatinski cesarski namestnik

baron Handel je že drugič odpotoval na Dunaj, kjer ga je sprejel ministrski predsednik Koerber in imel z njim dolgo posvetovanje. Splošno vzbuja pozornost, ker je baron Handel v enem tednu bil dvakrat na Dunaju. »Narodni list« v Zadru pa poroča, da je dvorni svetnik Nardelli pisal glavnemu uradniku lista, poslancu Biankiniju, da naj dokaže istinitost o Handlovi razžalitvi dalmatinske časti. Biankini pa zahteva, da naj se zaradi te zadeve toži odgovornega uradnika »Narodnega lista«; če se pa hočejo izogniti tiskovni pravdi, naj pa tožijo Biankinija zaradi razžaljenja časti pred navadnim sodiščem, kjer hoče Biankini nastopiti dokaz resnice, da je baron Handel res žalil čast Dalmatincev.

Nemci in češki deželni zbor.

Kakor poroča »Allg. Korr.«, bodo obstrukcijski odbor nemških strank pred prvo sejo dne 5. oktobra češkega dežel. zbora imel sejo, da se posvetuje o taktiki. Odborovi sklepi bodo predloženi skupnemu shodu nemških poslancev. Gotovo je, da bodo Nemci nadaljevali obstrukcijo. Vsenemci bodo stali sledeče predloge, pod katerimi so pripravljeni prenehati z obstrukcijo: Češi morajo prenehati z obstrukcijo v državnem zboru. Nadalje zahtevajo Nemci zakonito določeno število nemških zastopnikov v deželnem odboru, v odsekih deželnega zbora in v raznih zavodih; za nove dež. službe mora biti imenovanih tri četrtine Nemcev, dokler ne bo v deželni službi toliko Nemcev, kolikor je Čehov; v višjih deželnih službah mora biti imenovanih več Nemcev, in odpraviti se morajo poostreni kvalifikacijski pogoji za deželne uradnike.

Ogrski ministrski svet.

V Budimpešti je danes ministrski svet, kateremu predseduje Tisza. Razgovor je o sklenjeni trgovski pogodbi z Italijo, proračunu za l. 1905. in o načrtih, ki jih vlada predloži državnemu zboru.

Slovenske vzporednice v Šleziji

bo, kakor poroča »Allg. Korr.«, koncem šolskega leta vlada razpusti. Namesto vzporednic na učiteljskih v Opavi in Tešinu namestila vlada ustanoviti najbrže v Moravski Ostravi samostojno slovensko učiteljsko s samostojnimi poljskimi in češkimi razredi.

Vinska klavzula.

Iz Rima se poroča, da bode trgovinska pogodba z Italijo še ta teden podpisana. Glede vinske klavzule je določeno, da bodo smeli Italijani do 31. decembra 1904 izvoziti v našo državo 450.000 met. stotov vina. Carina se je zvišala od 6 kron 40 vin. na 12 kron 80 vin. Carina se bode plačevala le na Dunaju in v Pešti, zato bodo mogli trgovci kupovati italijansko vino le na Dunaju in v Pešti. Dalje bodo morali naši trgovci porabiti določeno množino italijanskega vina za mešanje z domačimi vini. Poleg tega bodo mogli Italijani uvažati tudi nekaj desertnega vina proti znižani carini.

Preosnova zemljišč v Viktoriji.

Avstralska država Viktorija bo vpeljala nov zakon, s katerim hoče pomnožiti naseljevanje v tej državi. V ta namen bo v zakon določilo, da bo vlada lahko prisilila veleposestnike, da razdele veleposestve, katerih dele bodo potem lanko nakupili naseljenci.

Z Balkana.

Kakor poročajo nemški listi, je kakih 30 do 40 moških broječa bolgarska četa iz Maščevarja v soboto v Kokošinjem umorila 9 Srbov.

Avstrija je, kakor poročajo listi, že določila pet častnikov, kateri so potrebni za pojačenje orožništva v Makedoniji.

Ugovor proti nagodbi med Tibetom in Angleško.

Iz Peterburga poroča »Echo de Paris«, da pripravljaja Rusija ugovor proti pogodbi med Angleži in Tibetci. Londonska »Morning Post« pa poroča iz Sangaja, da bo tudi Kitajska ugovarjala tej pogodbi, ker s to pogodbo trpe predpravice Kitajske v Tibetu.

Umor francoskih misijonarjev na Kitajskem.

Wolfijev urad poroča iz Sangaja: V zaščeno napada na francoski misijon v Ičamu, pri katerem je bilo umorjenih več francoskih misijonarjev, bo kaznovanih in odstavljenih več kitajskih uradnikov. Kitajci bodo tudi zgradili bolnico. Odškodnine v denarju še niso določili.

Ženske in volitev predsednika Zedinjenih držav.

»Berl. Tagebl.« poroča iz New Yorka, da se je v državah Colorado, Wyoming, Utah in Idaho vpisalo 100.000 ženskih volivk v volivne spisnike. V navedenih štirih državah bodo odločevale pri volitvah pred-

sednika ženske in bo vsled tega tu dobil večino demokratski kandidat Parker.

Odstop šlezjskega deželne predsednika.

»Lidove Noviny« poročajo, da bo odstopil deželni predsednik grf Thun. Njegovim naslednikom bo najbrže imenovan dosedanji dvorni svetnik pri moravskem namestništvu dr. Herman baron Pillerstorff.

Novi ameriški topovi.

Ameriška armada dobi po poročilih ameriških listov, najboljših topove na svetu. Topovi bodo težki po 35 met. stotov. kaliber bo znašal 3 palce, kroglice bodo težke po 14 funtov in izstreljena kroglica bo preletela v prvi sekundi 600 metrov; streljali bodo lahko nad 7 km. daleč.

Zasedanje italijanskega državnega zbora.

Dne 21. t. m. je zahtevalo 55 radikalnih, republikanskih in socialističnih poslancev zasedanje državnega zbora. Ako ne bo vlada sklicala zbornice, bodo poslanci dne 18. oktobra priredili še eno zborovanje. Pravijo, da se vlada ne bo udala zahtevi teh poslancev.

Hereri porazili Nemce.

Iz Kapa je došlo v London poročilo, da so Hereri dne 21. t. m. v hudem boju predrli črto, katero so tvorili nemški vojaki. V boju sta obe stranki izgubili mnogo ljudi.

Pomiloščenja na Srbskem.

Belgrad. Uradni list priobčuje pomiloščenje vsem radi volivnih pregreškov in radi hujškanja obsojenim. Pomiloščeni so tudi vsi oni, ki imajo kazni do 15 dni.

Štajerske novice.

Š Zdravniška vest. V Zgornji Sv. Kunigudi se je nastanil kot zdravnik g. dr. Fran Ceh, bivši zdravnik na graški bolnici.

Š Umrl je pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah g. Simon Jager, veleposestnik in oče kaplana g. Avg. Jagerja. — V Jarenini je umrl 80 let stari veleposestnik Alojzij Vajngrl.

Š Samomor. Jožefa Medved iz Loke pri Trbovljah so potegnili dne 10. t. m. iz Save. Pogrešali so ga že od 5. t. m. Bržkone je skočil v vodo, ker je že poprej večkrat govoril o samomoru.

Š Samomor ženske. Soproga štajerskega ces. namestniškega svetnika dr. Pavla Wagnerja je skočila v vodo in utonila. Š 32 milijonov kron škoda je letos napravila peronospora na štajerskih vinogradih.

Š Samomor v zaporu. Obesil se je v zaporu v Kottaldu mizaraki pomočnik Franc Gubeč od S. Hame v celjskem okraju.

Š Umrl je v Radencih umirovljeni inspektor g. Rudolf Schubert

Koroške novice.

k Cerkven tat Iz Trbiža se nam piše: Dne 6. t. m. je neki slikovec pri belem dnevu vbrl v cerkveno puščico in pobral iz nje nabrani denar. Tudi je oropal podoba sv. Antona tepega okrasja. Toda imel je smolo. Ko je hotel iz cerkve, ga zagleda domači cerkvenik, ki je ravno delal na pokopališču. Zdelo se mu je sumljivo, zakaj tujec tako skrbno pogleduje okrog. Pogleda v cerkev, vidi omenjeni sločin ter jo hitro udari za zločincem. Kmalu ga doteče ter lastnoročno popelje k orožništvu, kjer so našli ukradeno blago. Tat je sam priznal, da je popred že osemkrat vlomil na različnih krajih. Prišel je iz Spodnje Koroške. Sedaj ga imajo zaptega pri sodnji. — Občinstvo, kakor tudi cerkvena predstojništva se opozarjajo, da naj vse tozadevno naznanijo sodnji v Trbižu.

k Dva shoda. Prihodnjo nedeljo bode ob 4. uri popoldne v Stebnu pri Zlokarju shod. Govorila bodeta dež. posl. Fr. Grafenauer in dr. Janko Brejc. — V Habru ob Medgorjah bo shod pri p. d. Martinu prihodnjo nedeljo ob 4. uri popoldne. — Prosimo kratkih poročil.

k Stoklega psa so ustrelili v Celovcu.

Slovinci v Belgradu.

Belgrad, 21. sept. Sinoči so imeli Slovenci svoj prijateljski večer v prostorih pri »Ruskem carju«. Prišli so k njim vsi Jugoslovani tako mnogostevilno, da so bili prostori natlačeno polni. Pel je slovenski oktet ter se razvila lepa prosta zabava. Navdušenju je dalo dijaštvo duška v tem, da je isgalo med živžganjem mažaronskega poslanca Popovića iz prostorov, na kar se navdušeno zapeli »Liepa naša domovina«. Pel je tudi guslar, makedonski vataš.

V gledališču je bila slavna predstava: »Hajduk Veljko«. Gledališče

in druga velika javna poslopja so bila krasno razsvetljena. Po mestu so vrele množice ljudstva, vsi prostori po gostilnah so bili natlačeni polni. Tu se je videl srbski narod z vsemi različnimi nošami iz vseh srbskih pokrajin.

Popoldne po kronanju je bila na krajih pred Belimgradom velika ljudska slavnost. Vse prodajalne po mestu so bile zaprte. Celo mesto je v veselju; vse je očenčeno v trobojnicah. Na vsaki hiši, v vsakem oknu so podobe kralja in njegove rodbine. Listi — tudi opozicijelni — pozdravljajo kronanje kot znamenje nove boljše bodočnosti srbske.

Po mestu igrajo godbe. Vreme se je zjasnilo, naj bi istotako solnce sreča poslalo na bedni, a danes vendar tako srečni narod!

Omenjati moram še, da so na kongresu jug. mladine, na katerem so bila poročila o posameznih narodih na jugu, priznavali, da smo Slovenci najbolj izobražen narod na jugu. Na »Jugoslovanskem večeru« s koncertom v gledališču se je najbolj odlikoval zbor hrv. akad. društva »Mladost«, pa tudi slovenski oktet se je izborno obnesel, le škoda, da je nastopil šele opolnoči, ko je bilo občinstvo že izmučeno. Posebno se je odlikovala naša izborna pevka gđ. Mira Dev, katero je občinstvo trikrat poklicalo na oder. Kralj s prestolonaslednikom je ostal do konca v loži in živahno aplavdiral.

Na končnem kongresu »Omladine« se je sklenilo, da se izvli iz vsakega jugosl. naroda nekaj zastopnikov, ki naj izvrše organizacijo jugoslovanske mladine.

Povodno slavnosti so izšle tudi posebne slavnostne znamke.

Jugoslovanski književniki in umetniki so sklenili, da izdajo almanah prve jugoslovanske umetniške izložbe in da vsako leto priredijo izložbo v večjih jugoslovanskih mestih. Med Slovencev so v uredniški odbor izvoljeni: Govekar, Regali, Germ in Jakopič.

Vse časopise, tudi opozicijske, piše navdušeno o slavnostih in pravi, da je s kronanjem Petra I. se pričela nova doba za Srbijo.

Čistniki, ki so preko dneva svobodni, se udeležujejo pridno sestankov dijakov.

Slovenski in hrvaški dijaki se pokrivajo s kapami srbskih častnikov ter naglašujejo slovensko hrvaško srbsko sloglo. A srbski častniki pa jemljejo čepice slovenskih in hrvaških dijakov, nadavajo si na prsi hrvaške in slovenske trobojnice s klici: Živijo Slovenci in Hrvati!

Dnevne novice.

Skrivnostne grožnje. »Učit. Tov.« piše: »Ako ne pride sedaj deželni zbor do regulacije učiteljskih plač, potem se poprime učitelstvo predzadnjega sredstva, in to v najbližji bodočnosti. Kakšno in katero je to sredstvo, povemo potem, ko pride čas, ki bo zahteval težke žrtve. Ako se to predzadnje sredstvo ničesar ne izda, potem se mora poprijeti učitelstvo poslednjega pripomočka, ki bomo govorili o njem, ko pride doba. Več ne smemo in ne moremo povedati danes. Zavest imamo, da je naš položaj sedaj obrazložen na vse strani.« — Kaj pa neki pomenjata ta »poslednja pripomočka«? Če sta poštena, zakaj ju pa skrivate? Le na dan, kaj mislite storiti? Ali imate bombe spravljene, ali misli Gangl postati abstinent?

Slavnost v Preski-Medvodah. Nedeljske slavnosti v Preski-Medvodah se udeležijo tudi zbor, ki je krasno prepeval na komerzu slov. katol. akad. društva »Danice«. Slov. katol. akad. društvo »Danica« bo zastopana po večji deputaciji. — »Društvo sv. Jožefa iz Tržiča« se udeležijo slavnosti z zastavo. »Katol. mladeniško društvo iz Ljubljane« pride z zastavo.

Umirovljen je na lastno prošnjo po 57letnem delovanju ekspozit v Bavkah pri Vrhniki, gospod Anton Vonča.

O sadni razstavi v Radovljici nam poroča odvisec: Da imamo mi Kranjci dokaj razvito sadjerejo, o tem nam pričajo sodebe raznih sadnih trgovcev, ki hodijo iz drugih krajev kupovat lepo naše sadje. Ali da imamo toliko in tako krasnega sadja, tega bi nikdo ne verjel, kdor ni bil na razstavi v Radovljici. Človek mora kar strmeti, ko vidi tu te krasne eksplanare jabolk in hrušek in bi mislil, da se nahaja v kaki sadni razstavi kje v Franciji, ki je glede sadjereje najkulturnejša dežela na svetu. Kdo bi se ne divil bujnim kongresovkam, ki so tako lepo zastopane na razstavi in katerih sad je že bolj podoben — bučam nego hruškam! Obiskovalec je kar očaran, ko vstopi v krasno dekorirano razstavo, zlasti ako ni še videl velikih razstav na Dunaju ali v Parizu. Kakor se na tej razstavi vidi, se je odbor posebno potrudil, da ustvari

nekaj izvenrednega v čast in korist naši lepi domovini, katera je s svojim sadjem že danes tako krasno zastopana na tej razstavi. Nadejati pa se je, da bodo naši sadjereji še več poslali na razstavo. Bogve, saj še ni vse sadje zrelo in koliko jih je, ki bodo v lepoti te razstave in njeni veliki vrednosti šele zdaj izvedeli, ko je že črpta. Jaz bi svetoval vsakomu, ki se količkaj odlikuje s svojim sadjem, da naj hitro pošlje na razstavo, kajti uprav častno je za vsakogar, da se njegovo ime in sadje blišči v družbi tako odličnih sadjarjev, kakršne sem videl na razstavi. Pogled na celo razstavno kompozicijo pa je še tako prijeten, da človek ves vstopi in se sprehaja v ogromnem prostoru od mize do mize. Svetoval bi našim sadjarjem pa tudi, da hitro naznanijo od bora razstave, ako imajo svoje sadje in od katere vrste na prodaj in koliko. To se za piše v posebno knjigo na razstavi in kupci, ki hodijo pregledavat in povpraševati v razstavo, se iz knjige lahko pouče, kam se jim je obrniti, ko želé kupiti to in ono sadje. Torej hitro na noge, prilika je vsestransko krasna! Posebno pa priporočam, da si naše ljudstvo pridno hodi ogledat to lepo razstavo, saj bo le v njega korist! Koliko lepih in novih vrst sadja si marsikdo lahko vzredi na svojem vrtu, ko bo videl tu kaj je lepega in dobrega! Saj bo vsak razstavljavec ponosen na to, da poskrbi svojemu bližnjemu cepove od svojega sadja. Ker je razstaviška razstava nekaka prednica veliki svetovni sadni razstavi, ki bo meseca oktobra v Düsseldorfu ob Rini, čujem, da bo odbor več lepih vrst sadja iz Radovljice poslal naravnost v Düsseldorf. Ravno z ozirom na to, naj hite sadjarji in obiskovalci, da razstavijo čim več sadja in običajejo razstavo, dokler je še najlepša. Razstava je tako krasna, da se izplača prirediti celo posebne vlake do nje.

Sadna razstava v Radovljici. Odbor razstave je sklenil znižati vstopnino v razstavo po razmerju vsem šolskim in drugim zavodom za slučaj skupnega obiska razstave. Vodstva srednjih in ljudskih šol naj blagovolijo to sprejeti na znanje in morda upoštevati, da bi tudi naša učeča se mladina ogledala to lepo razstavo in dobila ondi potreben poduk. Posebno bi obisk razstave utegnil koristiti tudi gojenkam gospodinjskih in družih vzgojevalnih zavodov.

Hrvaške novice. V Valpovcu v Slavoniji je pri obč. volitvah zmagala opozicija. — Mažarsko šolo je hotel zažgati v Dolenji Mali neki neznanec. Ko je streha že gorela, so ogenj pogasil.

„Slovensko planinsko društvo“ priredi v nedeljo, dne 25. t. m., izlet na Vegov dom v Zagorici, kjer se udeležijo prirejene slavnosti in veselice. Planinci se odpeljejo jutraj z mešancem do Laz, vračajo se zvečer čez Dolsko na vlak (8 uri 56 m.) ali pa peš ali z vozom čez Dol. Člani in prijatelji „Slov. plan. društva“ se uljudno vabijo.

Ameriške novice. Osodepoln prepis. Des Moines, Ia. V Ameriki se je, ker je njen soprog proti njeni volji odšel igrati, mlada gospa Charles Evansova v bližnjem Montereyu zastupila. Ko se je vsled učinka strupa zgrudila, padla je na svoje 10 mesecev staro dete, katero se je pod težo umirajoče matere zadušilo. Ko se je njen soprog vrnil domov, našel je soprogo in otroka mrtva. Nesrečnej je skoraj zblaznel. — Huda kihavica. Iz Evansville, Ind. poročajo: Jakob Giesse je napadla taka kihavica, da mu je eno oko skočilo iz glave, vled česar utegne izgubiti vid ob h odes. — Umrl je v Jolietu Martin Tešak, doma v Lukovici pri Metliki. — Ruda zasula je v rudniku v Iron Mountain Mich. Matija Majerla. Ko so ga odkopali, je umrl.

Obrežne zgradbe v Trstu. Prihodnji teden bodo ministeriali svetniki dr. Pilz, sekoijski svetnik finančnega ministrstva dr. Künstler ter sekoijski svetnik trgovinskega ministrstva dr. Baumgartner prišli v Trst, kjer bodo psvetovanja zaradi novih obrežnih zgradb. Ukreniti hočejo vse po potrebo, da bodo ob otvoritvi bohinjske železnice prometreden, dokler ne bo zgrajeno novo pristanišče pri sv. Andreju.

Solstvo na Kranjskem. Na Kranjskem smo imeli koncem šolsk. leta 1902/1903 skupno hruških šol 412 z 863 razredi.

Imenovan je provizorični učitelj na šoli v Brestovici pri Sežani, g. Franc Jurjevec, za prov. učitelja na šoli v Mehovem.

Izgređi v Zaprešiču pred sodiščem. Včeraj dopoldne se je pred zagrebiškim sodiščem pričela glavna razprava proti 14 obtožencem, kateri so 18. avg. 1903 na kolodvoru v Zaprešiču napadli razobešeno ogrsko zastavo. Obtožence dolže, da so nagovarjali kmete, naj odstranijo razobešeno ogrsko zastavo na zaprešičkem kolodvoru ter da so se ustavljali orožništvu, ki je ščitilo zastavo in pričelo pozneje streljati med množico. O izidu bomo poročali.

Mesto poštnega odpravnika je razpisano na c. kr. poštnem uradu v Osilnici

(III/4) polit. okraj Kočevje, proti pogodbi in kavciji 400 K. Letna plača 600 K, uradni paval 150 K in letni paval za lokalno dostavljanje poštinih pošiljatev 252 K. Prošnje v teku treh tednov na c. kr. pošto in brzojavno ravnateljstvo v Trstu.

Umrl je oseški meščan Franjo Schmidt.

Duhovske izpremembe na Gorliškem. Velečasti gospod Kristijan Stibilj, kurat v Novakih, gre za kurata v Branico; veleč. gosp. Josip Abram, vikar v Trenti, gre za kurata v Novake; čast. gosp. Otilij Medveš, kaplan v Volčah, je imenovan za vikarja v Trenti; č. g. Josip Fon, kaplan v Bovecu, za kaplana v Volčah; č. g. Ivan Stolf, nov. mašnik iz Volčjagrade, gre za kaplana v Bovecu; č. g. Izaija Božič, II. kaplan v Tolminu, gre za vikarja v Kamno; č. g. Alojzij Kovačič, II. kaplan pri sv. Ignaciju v Gorici, gre za vikarja v Sovodnje pri Gorici.

Boj z blaznim. Dne 19. julija t. l. privedli so v goriško norišnico nekoga Antona Furioso s Turjaka. Prve dni je sicer Furioso še precej razsajal, ali sčasoma se popolnoma pomiril, tako da so ga zamogli v norišnici porabiti za razna težaška dela. V ponedeljek snažil je malo dvorišče, na katerem se nahaja tudi gnojšče. Tu ga pa zopet popade blaznost in Furioso je postal besen. Imel je v roki gnojne vile in s temi začel je groziti vsem, ki so bili okoli njega. Norišnični nadzornik Hanah hotel je blaznega ukrotiti. Odprl je torej vrata na malo dvorišče. Ali ko ga zagleda Furioso, plane koj proti njemu in ga hoče prebosti z vilami, kar bi se tudi gotovo zgodilo, da ni nadzornik naglo odskočil v stran, pograbil neki lesen kol ter se začel z norcem boriti. Boj je postal vedno hušji in zmagalet ni bil ne ta ne oni. Nadzorniku je bilo že moči pešati, in nič se ne ve, kaj bi se zgodilo z njim, da niso na njegovo vpitje „Na pomoč!“ pritekli na dvorišče pazniki, ki so, ne da bi jih opazil norec, ga prijeli in se ga polastili ter ga odvedli v celico, kjer so ga povezali.

Tat, katerega je po dnevi sram krasti. France Žagar doma iz Iške vasi pri Ljubljani, kateri je le po noči kradel, ker ga je bilo — kakor se je izrazil — po dnevi sram in strah. Po dnevi je spal po kozolcih. Res čudno, da se tatinske družali, katera se skriva po različnih hlevih in kozolcih, ne more zatreti.

Sneg je naletaval v ponedeljek, dne 19. t. m., v poljanski dolini pri Starem trgu. V Nemški Loki je pa že močno padal. Hrbi na hrvaški strani nasproti Staremu trgu pri Poljanah so dobili ta dan že tudi svoje bele kape. Obeta se nam torej prav zgodnja zima.

Obisk Vegovega doma. Vabilo na obisk Vegovega doma v Zagorici v nedeljo, dne 25. septembra t. l. Vzporod: Ob sedmih prihod »Veteranskega koraa«, »Slovenskega planinskega društva« in drugih gostov iz Ljubljane na Laze-Dolsko. Ob desetih sveta maša pri sv. Križu. (Msgr. T. Zupan.) Ob enajstih: govori pri odkritju nove spominske plošče (prof. Orožen, Mihačič, Skerjanc) Ob eni uri odhod gostov na Dolsko. Ljudska veselica v gostilni »pri Joselju«. — Pri slavnosti sodelujeta Domžalska godba in M ravsko pevsko društvo. — Ob deževnem vremenu preloži se na 2. oktobra.

Odbor. — Odhod iz Ljubljane ob 6.14 na Laze ob 6.51. Izletniki urnejših nog naj se popeljejo do Kresnic, odkoder se jim nudi prijetna pot čez sv. Miklavža, čez Cioel v Zagorico (dve in pol uri). Še lepša pot je na Domžale ob 8.13 odtod po krasni, novo markirani poti čez sv. Trojico (2 uri). Komur ni mogoče že dopoldne v Zagorico pchitati, se lahko udsleži ljudske veselice s popoldanskim vlakom (Laze 3.19) Gostje od Litije se lahko poslužijo vlaka 9.14 v Laze. Kdor želi realnega kosila po povratku v Dolsko, naj se jutraj oglasi pri gostilni čarju. Stotnik Fridolin Kavčič je poslal za Vegov dan primeren Vegov kip in podobo, pa lepo spominsko knjigo, ki bo na razpolago obiskovalcem Vegovega doma.

Ignali so iz Pulja italijansko socialno demokratično agitatorico Mondaveni, ker ni hotela policiji predložiti svojega napovedane predavanja.

Mrtve lastovke. Na poletu na jug je vled mraza mnogo lastovk popadalo mrtvih na tla. Na nekaterih krajih je ležalo na stotine mrtvih lastovk.

Potujoči muzikant tat. Na Bedu so zaprli Janeza Mohorja doma iz Planine, potujočega muzikanta, kateri je po hišah kradel.

Ljubljanske novice.

Prememba posesti. Včeraj so bratje Savrali kupili od tukajšnjega tovarnarja gosp. Adolfa Hauptmanna bivšo V. Camernikovo hišo v Slomškovih ulicah za 20.000 kron. — Hafnerjevo posestvo na sv. Petra pasti je kupil danes na javni dražbi g. dr. F. Papež za 111.200 kron. Cenjeno je bilo posestvo na 106.000 kron, najnižja vzklicna cena je bila 71.000 kron.

Karnijolska slavnost v Ljubljani. Graški »Tagblatt« ima v številki z dne 20. t. mes. dolgo poročilo o tej slavnosti. Ker je v tem poročilu vedoma marsikaj pozabil navesti, smatramo za svojo dolžnost, isto popolniti. Isleta v Belo Peč se je udeležil tudi gospod dr. Pavliček, o kr. sodni avakultant, seveda s čepico in trakom in se izmed izzivačih Karnijolcev na državnem kolodvoru najbolj odlikoval. Imel je brčkone dopust za ta izlet, kakor tudi c. kr. sodni pristav Kaiser, katerega seveda tudi ni manjkalo pri tem izletu.

III. narodna vinska trgatev bode dne 25. t. m. v »Puntigamski pivnici«, Turjaški trg št. 1. Priprave za to zabavno prireditve so v polnem tiru. Prijavilo se je lepo število trgačev, kateri bodo pomagali županu pri trgatevi. Vabila je že g. župan razposlal in vabi tem potom še enkrat vse znance in prijatelje. Zabave bo obilo.

Nadebuden fantiček. Aretirali so vže znanega šiskarskega postopača »Jožeta Broliha, doma iz Dravelj pri Ljubljani, kateri je po Siški in po Ljubljani na več krajih vlomil in kradel; 15letnemu fantičku stoji še lepa prihodnost, ako se je kaj takega priučil.

Občni zbor »Trg. bolniškega in podpor-nega društva« se vrši v nedeljo, dne 25. t. m., ob 10. uri dopoldne v mestni dvorani. Ker se bode vršila dopolnilna volitev, (volil se bode namreč eden član predsedstva) pozivljamo vse gg. društvenike, da se tega obč. zbora prav zanesljivo udeležijo.

Aretirali so Alojzija Brezica, doma z Iga pri Ljubljani, kateri je s Francetom Zagarjem, o katerem smo že s svojočasno poročali in kateri se tudi nahaja v varnem prostoru, izvršil več tatvin po Hradeckega vasi. Brezic je bil že večkrat kaznovan ter je baše zelo nevaren tat.

Umrla je soproga delovodje gospa Jožefa Gatschek.

Z rešilnim vozom so prepeljali v bolnišnico Jožeta Ozorna, delavca na železnici v Radohovi vasi, kateremu je šel železniški voziček čez nogo.

Tat se je priplazil v neko gostilno v Kolodvorskih ulicah in utradel delavcu Janezu Gilsoren več stvari.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Kolera se je pojavila v nekaterih mestih v južni Rusiji. — Izredna ženska živi v Barolinu. Stara je 34 let in ima 24 otrok. — Ženska hijena. V Castalu na Španskem so dajale žene in dekleta, ki so hotele prikriti svoje razmerje, novorojenčke proti plačilu neki starki, ki je opravljala svoj posel na ta način, da je metala otroke velikemu psu, ki je mala bitja popolnoma požrl. Sodnijska preiskava je dognala, da je izginilo na ta način vsaj 140 otrok. Poleg te ženske so zaprli tudi 26 žen in deklet. — Na javni dražbi bodo 24. t. m. v Badimpešti prodali ogrski časnik »Egyetemes«, pri katerem sodeluje tudi Kossuth. Dražbo je povzročila tovarna papirja v Pittenu, kateri dolguje list 10.604 K. — Pobegla turška princezinja. Chered, hči umrlega turškega divizijskega poveljnika Hilmi paše, ki je ušla iz harema princa Singa, pozivlja francosko časopisje, da naj jo ščiti, ker je zasledujejo turške oblasti. — Ameriško vojno brodovje je došlo v pristanišče mesta Kartegene, na Kolumbijo, da demonstrira, ker je bila 4. julija tu onečaščena na konzulatu »Zedinjenih držav« ameriška zastava. Kolumbijska vlada bo najbrže dala Zedinjenim državam zadoščenje.

Ameriško. Od 1. avgusta se je izvršilo v New Yorku 23 umorov, kar je že za ameriške razmere nekaj nenavadnega in le 6 oseb so mogli aretirati kot umora sumljivih. Potem se je izvršilo v tem času 72 zločinskih napadov in 51 vlomov, ne da bi bilo mogoče koga prijeti. Vse toži čez policijo ter zatrjuje, da je dovolj močna, policija so dobro plačani ter z batinam in samokresi dobro oboroženi. Trdijo, da je ob pri-liki predsedniških volitev vedno opaziti, da pojenuje delavnost policije.

Strahovita smrt Čuden slučaj se je dogodil v Sblingu na Ogrskem. Nekemu Jakobu Walter Stamm je zašla pri pitju vina v goltanec osa, ki ga je pila. Da omeji oteklino, izpil je nekoliko skledic vročega mleka. Po večerji se vleže spat. Po noči pa vstane zopet rekoč, da se bo zadušil ter res pade takoj nato mrtev na tla. Oteklina se je razširila ter zaprla dušnik, vled česar se je reže moral zadušiti.

Zanimiva stavka. Iz New Yorka poročajo: V Sabini (Teksa) je izbruhnil zanimiv štrajk. V tem kraju so se namreč muhe tako pomnožile, da je morala želez. družba Southern Pacific & Comp. najeti v obrambo želez. osovja ljudi, katerih edina naloga je, pokončevati muhe. Ti pokončevalci muh pa zahtevajo sedaj namestu dosedanjega 1 dolarja 75 centov, 2 dolarja dne. Ker se jim ni takoj ugodilo, so stopili v štrajk ter so morali zaradi tega sedaj ustaviti ves želez. promet na celi črti.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Razsaja ž. Janes Aljaž, posestnik v Hrašah, je nevoljen na Janeza Jereba, ker ga je ta spravljal z nekim tepežem v do-
tiko, ki se je vrnil že pred petimi leti. Naj-
preje ga je napadel z golico, nato ga je po-
dil z vilami. K sreči mu je Jereb utekel v
debeljak ter je duri zaklenil. Aljaž je pa z
vilami udrihal po vratih in jih tudi poško-
dovl. Odozleženec tudi sedaj ni miroval,
priletel je s sekuro na travnik in Jerebu gro-
zil, da ga bo razsekal. Aljaž se izgovarja,
da je bil pijan. Sodišče ga je obsodilo na
deset mesecev težke ječe. — Iz gubljene
prave. Peregrin Petrič, posestnik v Ra-
folah, se jezi nad svojim sosedom, s kate-
rim je imel več pravd, in to je dalo tudi
povod obdolženčevi ženi, da je svariila so-
seda Boštjana Kralja, da naj se varuje nje-
nega moža. Dne 7. avgusta je zopet grozil
o priliki, ko je šla Kraljeva hči na vodnjak
po vodo. Vzel je gnojne vile, tekel za Kra-
ljem ter z njimi tolkel po hišnih durih, re-
koč: »Čakaj, sedaj boš pa erknil!« Obdol-
ženec priznava, da Kralja sovraži, taji pa,
da bi mu grozil. Obsojen je bil na 6 tednov
težke ječe.

Društva.

(Kat. slov. izobraževalno
društvo v Velikih Laščah)
priredi s sodelovanjem »Marijine družbe« v
nedeljo 25. septembra ob pol 3 popoldne
na Šimnovem vrtu v Vel. Laščah, gledališko
predstavo. Spored: 1. Petje. 2. Prolog k
igri. 3. »Lurška pastirica« igrokaz v petih
dejanjih. Vstopnice se dobivajo v »Kmetij-
skem društvu« in pri blagajni. Sedeži v
prvih vrstah 1 K, drugi sedeži so po 60
vinarjev, stojišča pa po 30 vinarjev. K
obilni udeležbi vabi odbor.

Dalaj Lama odstavljen.

Kitajski cesar je začasno odstavil t bet-
skega vladarja, Dalaj Lamo, kar je kitajska
vlada naznaila v Lhasi s posebnimi le-
taki. Dalaj Lama je odzeta vsa cerkvena, a
poleg tega tudi posvetna oblast. Kitajski
cesar je odobril sedanjo vlado, ki vodi v
sporazumu z visokim svetom upravo, v juž-
nem delu Tibeta stanujočemu Taši Lami so
pa poverili najvišjo cerkveno oblast.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Ožje volitve na Štajerskem.

Maribor, 23. septembra. Udeležba na
nemški strani je danes videti živahnejša.
Agitacijski vozovi drdajo po mestu. Na
včerajšnjem soc. dem. shodu pri Goessu so
soc. demokratje sklenili glasovati za Sti-
gerja. Na shodu je govoril tudi dr. Pipuš,
ki je dokazoval, da socialni demokratje ne
ravnajo prav, ako glasujejo za Stigerja,
ker Stigerjeva stranka nastopa
proti razširjenju volivne prave-
vice. Dosegel je vsaj toliko, da se nekaj
resnejših socialnih demokratov ne udeleži
volitve. Slovenci volijo Lopiča in vro agiti-
rajo. Opažati je pa, da se tisti Slovenci, ki
so se prej zelo ogrevali za Lopičevo kandi-
daturu, tudi danes večinoma ne udeležujejo
volitve. To se splošno obsoja.

Maribor, 23. sept. Z dežele še nimamo
mного poročil. Iz Radgone poročajo, da je
ondi mnogo glasov oddanih za Lopiča. Bati
se je, da bo izvoljen Stiger.

Japonsko-ruska vojska.

Peterburg, 23. septembra. (Kor. ur.)
Iz Mukdena poročajo, da so Japonci pričeli
s poskusi obiti rusko levo krilo.

London, 23. septembra. »Standard«
poroča iz taborišča japonskega desnega krila,
da so Rusi že pričeli zapuščati Mukden.
20.000 Rusov še stoji južno od Mukdena.—
Iz Sangaja poroča isti list, da se boji pri
Mukdenu neprestano vrše in da so Rusi že
zapustili mnogo svojih pozicij.

London, 23. septembra. Steselj je vče-
raj ob 9. uri popoldne napravil izpad iz port-
turske trdnjave in si priboril nazaj utrdbo
Erlanhtan. Stesljeva soproga je bila pri po-

strežbi ranjencev ranjena. Zadea jo je
kroglica.

Dunaj, 23. septembra. »Fremdenblatt«
pridebuje pogovor z dalmatinskim ces. na-
mestnikom. Handel je dejal, da je na neko
poročilo »Narodnega lista«, ki je temeljito
na indiscrecijo uradnikov pozval nekatere
uradnike k sebi, ki so pa dejali, da nimajo
nič skupnega s stvarjo. Neki uradnik je de-
jal, da da častno besedo. Handel je dejal,
da v uradni službi ni častne besede. »Na
rodni List« je nato po preteku 48 dni pri-
očil napad, da je namestnik dejal, da na
dalmatinsko častno besedo nič ne da. Na
mestnik pravi, da teh besedi ni nikdar iz-
ustil.

Belgrad, 23. sept. Včeraj je bila v
Belgradu velika vojaška parada, pri kateri so
bili navzoči tuji knezi, diplomatični in po-
sební zastopniki ter veliko število občinstva.
Pri paradi je bilo navzočih 15.000 vojskov.
Tujece je bilo v Belgradu okoli 60.000

Rim 23. sept. Avstro-cgrska laška trg.
pogodba je bila danes podpisana.

Dunaj, 23. sept. Nemški nacionalci pra-
vijo, da bodo slovanske paralele leta 1905.
prenehale in da se bodo ustanovili samo
stojni slovanski razredi v nekem drugem
mestu.

Pariz 23. septembra. Kitajci so na-
padli in pretepli francoskega majorja La-
rine, ki je fotografiral oni del mesta, kjer
stanuje kitajski cesar. Larine je pobegnil v
katoliško cerkev. Kitajci iščejo zopet prilike
za prepire s tujci. Kitajska vlada je obljui-
bila ostro kaznovati napadalce.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji vršni tlak 726,0 mm

Čas opa- revanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- raturne po- čelajne	Vetrovi.	Nebe	Pogodba v 12 urah
22. 9. zveč.	736,5	9,2	sl. jvzh.	del. jasno.	
23. 9. jut.	737,7	7,0	sl. svzh.	obl.	0,0
23. 9. popol.	736,3	11,3	brezvetr.	dež	

Srednja včerajšnja temperatura 9,5°, norm. 13,9°

1605 2-1)

Potrli globoke žalosti naznanjajo
podpisani vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem pretužno vest o smrti
iskrenoljubljenega, nepozabnega so-
proga, oziroma sina, brata in svaka,
gospoda

Maksa Bruss

ki je v četrtek, dne 22. septembra, ob
4. uri popoldne v dobi 60. let neda-
doma v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v soboto, dne 24.
septembra, ob 4. uri popoldne od hiše
žalosti. Streliške ulice 6, na pokopa-
lišče pri Sv. Krištofu.

Svele zažalne maše se bodo brale
v več cerkvah.

Draga pokojnika p iporočamo
pobožnemu spominu.

Ljubljana, dne 22. septembra 1904.

Julija Bruss, soproga. — Ivana
Bruss, mati. — Fr. Bruss, Karl
Bruss, brata.

1606

Potrli globoke žalosti naznanjamo
vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
pretužno vest o smrti naše iskrenoljub-
ljene soproge, matere in tete, gospe

Jožefe Guček

poslovodje soproge

ki je danes, 23. septembra ob 4. uri
jutraj, po dolgi mučni bolezn mirno
zaspala v Gospodu.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši
v soboto 24. sept. ob 1/2 5. uri iz bolnišnice.
Naj počiva v miru!

Ljubljana, 23. sept. 1904.

Žalujoči ostali.

Ravnokar izšlo:

„Tisočdelni ključ“

preračunjanje tekočin v polnih
in nepolnih sodih

1839 3-3

za

od

Ignacija Štupica.

Četrti neizpremenjeni natis.

Cena 2 Kroni po pošti 2 K 10 v.

Dobi se pri Uršuli Štupica, Ljubljana, Sv.
Martina cesta št. 12 in v L. Schwentnerjevi
knjigarni, Dvorska trg 3.

Pijte
Klauerjev
„Triglav“
najzdravejši vseh likerjev.
544 150-77

Grenčica
„Florian“
in likér
„Florian“
najboljša kapljica
za želodec. 1238 46

Barve, s katerimi more vsakdo barvati razno
blago: sukno, platno, volneno blago.
svilo, zastore itd. ima v raznih vzorcih v zalogi trdka
BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice,
Vnanja naročila proti povzetju. 524 12 11-8

Havre - New York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki
Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez
Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

!Znižane cene!

Veljavne vozne liste in brezplačna
pojasnila daje edino
oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARDAR

v Ljubljani, Dunajska cesta 6,
blizu znane gostilne pri »Figovcu«.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi naznanja
podpisani, da otvori v soboto dné 24. septembra staro-
znano gostilno na Glincah pri Bobenčku.

Točila se bodo pristna dolenjska, istrska in goriška
vina, gostom se bo pa tudi postreglo vsekdar z gorkimi
in mrzlimi jedili.

Priporočujoč se za obilni obisk

beleži z najodličnejšim spoštovanjem

Jos. Jeglič, gostilničar.

1603 3-1

Otvoritev brivnice.

Slavnemu občinstvu uljudno na-
znanjam, da sem z današnjim dnem
odprl popolno novourejeni higienični

brivski salon

v Hospitarjevih ulicah 1, nasproti »Kat. tiskarne«.

Oziram se na svojo večletno prakso,
in zagotavljam, da bom vsakemu kar
najbolj mogoče postregel.

Spoštovanjem

1604 3-1

Mate Žukovčan.

Za trgovino z mešanim blagom

= se išče =

učenka

iz boljše hiše in primerno izobrazbo. —
Vatop tskoi. 1576 3-3

Pojasnila daje upravništvo »Sl. venca«.

Mizarski pomočniki

dobe takoj trajno delo z dobro plačo pri
M. Maloviču v Novem mestu. 1590 3-2

Mednarodna panorama

Ljubljana, Pogačarjev trg.

Fotoplastiška umetniška razstava.

V soboto, 24. septembra 1904:

== Zadnji razstavní dan ==

== Mandžurija, ==

bojišče med Rusijo in Japonom.

V nedeljo, 25. sept. do 1. oktobra:

Velezanimivo potovanje po

Ameriki.

Obisk Čikaga, Hudsona, doline Jesemite, Kali-
fornije, Jelostowne-parka itd. 1602

Za šole in društva znižane cene.

Odprto vsak dan od 9. ure zj. do 12. in od 2. pop. do 9. zvečer.

250 sežnjev

drva

prodam na javni dražbi

v torek, dné 27. sept. ob 2. uri pop-
na novem strelišču pod Rožnikom.

Kupet se vabijo na obilni obisk nazna-
njena držbe.

Velepoštovanjem

1593 3-1

Jean Schrey.

Učitelja laščine,

ki bi poučeval v večernih kurzih

= išče =

slovensko trgovsko društvo

„Merkur“.

Porudbe naj se pošljejo takoj na naslov:
Slovensko trgovsko društvo „Merkur“
v Ljubljani 1599 1-1

Nakup in prodaja
vsaakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri krebzanjih, pri krebzanju najmanj-
šega dobitka. — Premore za vsake krebzanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor
je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnih. 134 377